

2022

**Voorstel Impuls Jeugd en Wmo
1e tranche**

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Achtergrond impuls Sociaal Domein	3
1.1.1. Landelijk extra budget beschikbaar gesteld	3
1.2 Fasering inzet impuls Sociaal Domein en samenhang MAG.....	4
2. Financiële kaders en inzet jeugdhulpmiddelen	5
2.1. Achtergrond, doel en resultaatverplichtingen extra jeugdmiddelen	5
2.1.1. Rapport AEF, stuurgroep financiële beheersbaarheid en uitspraak arbitragecommissie	5
2.1.2. Afspraken Rijk en VNG: opstellen hervormingsagenda Jeugd	5
2.1.3. Opbouw en overzicht financiële compensatie extra Jeugdmiddelen	6
3. Benodigde maatregelen in Woerden: impuls Wmo/Jeugd	9
3.1. Integrale aanpak.....	9
3.2. Fasering maatregelen: 1 ^e en 2 ^e tranche impuls Jeugd/Wmo.....	9
Bijlage 1: Mijlpalenplanning 2 ^e tranche impuls Jeugd/Wmo	11
Bijlage 2. Overzicht maatregelen Rijk zoals uitgewerkt door stuurgroep financiële beheersbaarheid Jeugdwet	12
Bijlage 3. Beschrijving voorgestelde maatregelen in Woerden.....	13
Maatregel 1: Impuls sociale basis.....	13
Maatregel 2: Inkomenstoets huishoudelijke hulp	16
Maatregel 3: Onderzoek naar invoering huishoudelijke hulp als algemene voorziening.....	17
Maatregel 4: Impuls POH JGGZ/samenwerkingspartners	18
Maatregel 5: Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen.....	20
Maatregel 6: Maatwerkaanpak d.m.v. doorbraakmethode en maatwerkbudget	22
Maatregel 7. Monitoring en sturing	23
Maatregel 8. Voorbereiding, implementatie en uitvoering	25

1. Inleiding

1.1 Achtergrond impuls Sociaal Domein

Woerden is al enige jaren bezig met de uitvoering van maatregelen om de kosten van het Sociaal Domein beheersbaar te houden en tegelijkertijd de kwaliteit van zorg en ondersteuning op peil te houden. Met behulp van de Maatschappelijke Agenda (MAG) wordt gewerkt aan transformatie en het efficiënter organiseren van hulp en ondersteuning. Ook zijn er diverse bezuinigingen doorgevoerd die het gewenste inhoudelijke en financiële effect opleveren. Tegelijkertijd zorgen diverse trends en ontwikkelingen ervoor dat de kosten voor de Wmo en Jeugdzorg doorstijgen. De stijging wordt veroorzaakt door demografie, inwoners die langer thuis blijven wonen en invoering van het abonnementstarief. En daarnaast door toenemende complexiteit: de intensiteit van ingezette trajecten neemt toe wat leidt tot hogere kosten per cliënt per maand. De ingezette stijging is structureel en is mogelijk versneld door na-ijleffecten van de coronacrisis. De druk in kwetsbare gezinnen is toegenomen, we zien meer angst- en depressie bij jongeren, en een toename van complexe echtscheidingen. Daarnaast zijn er langere wachtlijsten bij jeugdzorginstellingen en minder plekken voor plaatsing van jeugdigen in met name pleeggezinnen en residentiële instellingen. Dit is een landelijke en zorgelijke trend: hierdoor moeten kinderen langer wachten op de juiste zorg wat leidt tot verslechtering van situaties en uiteindelijke inzet van zwaardere ondersteuning (en daarmee gepaard gaande stijging van de kosten). Het effect van de ingeboekte maatregelen, en de achterliggende oorzaken van het feit dat de kosten toch doorstijgen, hebben wij scherp in beeld mede dankzij de in 2021 ontwikkelde monitor Sociaal Domein. Onze conclusie is dat wij op de goede weg zijn. Onze maatregelen hebben effect, maar zijn gegeven een aantal maatschappelijke trends en ontwikkelingen niet voldoende. Daarom is het noodzakelijk om een impuls te geven aan de ingezette koers om de kosten ook op de langere termijn beheersbaar te houden maar vooral ook om het jeugd- en Wmo stelsel op de langere termijn houdbaar te maken.

1.1.1. Landelijk extra budget beschikbaar gesteld

Inmiddels heeft ook het Rijk erkend dat het jeugdstelsel op de langere termijn onhoudbaar is en dat structureel extra budget voor gemeenten nodig is. Het Rijk en de VNG hebben afspraken gemaakt over het opstellen en uitvoeren van een hervormingsagenda Jeugd. Op basis hiervan worden extra maatregelen in gang gezet om de jeugdzorg op langere termijn beter houdbaar te maken. Kinderen en jongeren die dat nodig hebben, moeten nu en in de toekomst gegarandeerd zijn van goede zorg. In het eerste kwartaal van 2022 wordt naar verwachting de definitieve hervormingsagenda vanuit het Rijk bekend. In het net verschenen regeerakkoord blijkt echter een extra taakstelling op de Jeugdzorg te zijn opgenomen van een half miljard. De discussie hierover tussen VNG, organisaties en het Rijk is op dit moment gaande en loopt hoog op. Organisaties en de VNG hebben aangegeven dit geen basis te vinden om samen te werken aan de op te stellen hervormingsagenda. Wat de uitkomst van deze discussie wordt is nu nog niet bekend. Wel is duidelijk dat daardoor de urgentie om het stelsel (financieel en inhoudelijk) houdbaar te maken alleen maar groter wordt en snel ingrijpen noodzakelijk is. De extra taakstelling uit het regeerakkoord is nog niet verwerkt in dit voorstel en de tabellen.

Ook op het gebied van de Wmo is er landelijk beweging want ook hier zijn de kosten – mede dankzij invoering van het abonnementstarief- onhoudbaar op de langere termijn. Hoewel het Rijk gemeenten hierin nog niet tegemoet gekomen is, vindt de sterker wordende lobby vanuit gemeenten richting Rijk wel steeds meer gehoor. In het regeerakkoord is opgenomen dat het kabinet voornemens is specifiek voor de huishoudelijke hulp een ‘eerlijkere eigen bijdrage met landelijke normen en met oog voor betaalbaarheid van lage- en middeninkomens’ in te voeren. Of het Rijk ook op dit punt met (financiële) maatregelen komt kunnen wij gezien de alsmat toenemende druk op de Wmo-ondersteuning niet afwachten. Daarom steken wij onze aanpak breder in dan alleen vanuit het kader van de hervormingsagenda Jeugd.

1.2 Fasering inzet impuls Sociaal Domein en samenhang MAG

Dit plan bevat gezien bovenstaande ontwikkelingen voorstellen om de ingezette koers in het Sociaal Domein op onderdelen te intensiveren. Dit plan maakt onderdeel uit van een meerjarige aanpak (2022-2028). Dit omdat veel van de door het Rijk voorgestelde maatregelen ingrijpend zijn en tijd kosten om voor te bereiden, te implementeren en vervolgens effect te krijgen. Wij hebben wat betreft de uitvoering en het in te zetten budget echter een knip gemaakt tussen korte termijn en lange termijn maatregelen. De meest urgente korte termijn (1^e tranche) maatregelen leggen wij via dit voorstel nog voor de gemeenteraadsverkiezingen aan de gemeenteraad voor, zoals de gemeenteraad is toegezegd tijdens de begrotingsbehandeling op 4 november 2021. Dit omdat wij op deze onderdelen snel effect verwachten en daarom op zeer korte termijn actie noodzakelijk en wenselijk is.

Voor de lange termijn (2^e tranche) maatregelen is meer uitwerktijd en input nodig, o.a. vanuit de nog op te stellen hervormingsagenda Jeugd¹ en de evaluatie van de maatschappelijke agenda. Deze lange termijn maatregelen maken onderdeel uit van het op te stellen overdrachtsdocument als input voor het te sluiten coalitieakkoord. Dit akkoord vormt vervolgens de basis voor het nog op te stellen Sociaal Domein brede beleid voor de komende jaren, waarvan deze maatregelen onderdeel zijn. Een mijlpalenplanning van dit totale proces is bijgevoegd in bijlage 1.

¹ De VNG en het Rijk hebben een routekaart gepubliceerd voor de uit te brengen hervormingsagenda, zie deze link: <https://vng.nl/artikelen/hervormingsagenda-jeugd>. De planning is dat de hervormingsagenda op 1 februari 2022 wordt vastgesteld.

2. Financiële kaders en inzet jeugdhulpmiddelen

Met de vaststelling van de begroting op 4 november 2022 heeft de gemeenteraad besloten een deel van de door het Rijk beschikbaar gestelde extra jeugdmiddelen in te zetten voor de impuls Jeugd/Wmo. In dit hoofdstuk beschrijven wij de achtergrond en opbouw van deze middelen, evenals de resultaatverplichtingen die hier door het Rijk aan gekoppeld zijn.

2.1. Achtergrond, doel en resultaatverplichtingen extra jeugdmiddelen

De middelen zijn enerzijds bedoeld als compensatie voor de ontstane tekorten als gevolg van autonome groei, toenemende complexiteit van de problematiek en autonome ontwikkelingen zoals de landelijke afspraken over reële tarieven voor de ingekochte maatwerkondersteuning. Daarnaast zijn door het Rijk en de VNG resultaatafspraken gemaakt² over de inzet van deze middelen en de maatregelen die genomen moeten worden om het jeugdstelsel ook voor de komende jaren houdbaar te maken. Aan deze uitspraak is een lang proces vooraf gegaan dat hieronder kort geschetst wordt.

2.1.1. Rapport AEF, stuurgroep financiële beheersbaarheid en uitspraak arbitragecommissie

Deze afspraken komen voort uit het rapport van adviesbureau AEF uit december 2020 *'Stelsel in groei. Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg'*. Naar aanleiding van dit rapport hebben het Rijk en de VNG gezamenlijk besloten een stuurgroep in te stellen. De taak van deze stuurgroep was het op een rij zetten van maatregelen en varianten om de financiële beheersbaarheid van de Jeugdwet te versterken. Deze stuurgroep *'Maatregelen financiële beheersbaarheid Jeugdwet'* heeft in april 2021 haar rapport³ opgeleverd. De stuurgroep onderschrijft grotendeels de analyse van AEF van de factoren en de daaruit resulterende onbeheersbaarheid van het huidige stelsel. Ook hebben zij meer maatregelen in beeld gebracht die tot betere beheersing kunnen leiden. De stuurgroep heeft ook benadrukt dat alle maatregelen niet zomaar bij elkaar opgeteld mogen worden, omdat er sprake is van overlap. Tot slot hebben zij een voorstel uitgewerkt voor een procedure hoe de komende jaren gewerkt moet worden aan een duurzaam jeugdstelsel en wie hierin wat moet doen. De twee belangrijkste elementen hierin zijn dat er op het niveau van het Rijk besluiten moeten worden genomen. Ten eerste over (het beperken van) de reikwijdte van de Jeugdwet en ten tweede over een door partijen gezamenlijk op te stellen hervormingsagenda Jeugd. Het Rijk en de VNG werden het vervolgens niet eens over te maken (financiële) afspraken naar aanleiding van beide rapporten. De VNG heeft daarom in maart 2021 een beroep gedaan op de mogelijkheid arbitrage in gang te zetten. Daarop is in mei 2021 de *'Commissie van Wijzen'* ingesteld. Deze commissie had tot taak een onafhankelijk zwaarwegend advies uit te brengen en uitspraak te doen over een aantal geschilpunten. Vervolgens is op 18 mei 2021 de uitspraak en het advies⁴ van de Commissie van Wijzen verschenen.

2.1.2. Afspraken Rijk en VNG: opstellen hervormingsagenda Jeugd

In juni 2021 heeft het Rijk besloten gemeenten tegemoet te komen en structureel een bedrag van 1,3 miljard beschikbaar te stellen ter compensatie voor de tekorten op het gebied van Jeugdhulp. Hiermee heeft het kabinet de uitspraak van de Commissie gevolgd. Ook is afgesproken dat het nieuwe kabinet een besluit dient te nemen over de structurele financiële bekostiging van gemeenten vanaf 2023 op dit dossier en dat het Rijk en de VNG

² https://vng.nl/sites/default/files/2021-06/20210608_ledenbrief_arbitrage-jeugd-en-afspraken-rijk-vng.pdf

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/04/08/maatregelen-financiële-beheersbaarheid-jeugdwet>

⁴ https://vng.nl/sites/default/files/2021-05/uitspraak_advies_arbitragecommissie_financiering-jeugdzorg_vng_rijk.pdf

zich committeren aan een Hervormingsagenda Jeugd. De hervormingsagenda kent twee doelen die nadrukkelijk aan elkaar zijn gekoppeld:

1. Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is
2. Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

De hervormingsagenda wordt momenteel gezamenlijk uitgewerkt door het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten (vertegenwoordigers), professionals en de VNG. Zij werken de agenda uit in werkgroepen aan de hand van 7 thema's:

- Reikwijdte en preventie
- Toegang
- Kwaliteit en effectiviteit
- Kennis, leren en ontwikkelen
- Regionalisering
- Inkoop en administratieve lasten
- Data en monitoring

2.1.3. Opbouw en overzicht financiële compensatie extra Jeugdmiddelen

Het demissionaire kabinet maakt zoals aangegeven voor 2022 € 1,314 miljard vrij ter compensatie van gemeenten voor de tekorten op de Jeugdzorg. Dit bedrag is gebaseerd op de uitgangspunten in het rapport van de Commissie van Wijzen van € 1,9 miljard. Het verschil tussen € 1,314 en € 1,9 miljard wordt verklaard door het volgende:

- € 300 miljoen hadden gemeenten al toegekend gekregen voor 2022
- Er ligt een besparingsopgave van € 214 miljoen (zie tabel 1, pag. 12 uitspraak Commissie van Wijzen → voetnoot vorige bladzijde)
- En er is rekening gehouden met accres-verschillen.

Met deze compensatie volgt het Rijk de uitspraak van de Commissie van Wijzen volledig. Deze compensatie is een antwoord voor de tekorten van gemeenten in 2022 op dit dossier. Tegelijkertijd biedt het de mogelijkheid om vanuit de inhoud een impuls te geven aan een verbeterde jeugdhulpverlening, met inachtneming van de notie dat de opgave ook zal zijn om de komende jaren in gezamenlijkheid met de partners tot een vermindering van de kosten voor de jeugdhulp te komen. In de hiernavolgende tabel is het landelijk toegekende budget opgenomen met vervolgens een vertaling hiervan naar het budget voor Woerden.

Tabel 1. Overzicht toegekend Rijksbudget 2022-2028

In deze tabel zijn de bedragen opgenomen zoals door de Commissie van Wijzen⁵ is geadviseerd. Het Rijk en de VNG hebben echter alleen definitieve overeenstemming over het bedrag voor 2022. Over de bedragen voor 2023 (inclusief de hierin opgenomen taakstelling door invoering van de maatregelen) en verder besluit het nieuwe kabinet. Echter is wel afgesproken dat gemeenten voor de meerjarenbegroting rekening mogen houden met een stelpost⁶. In de meerjarenbegroting was voor het jaar 2022 al rekening gehouden met de eerder toegekende 300 miljoen vanuit het Rijk, deze is daarom verrekend met het nu toegekende budget.

⁵ Zie financiële tabel uitspraak Commissie van Wijzen: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/06/03/financiële-tabel-samenvatting-oordeel-cvw>

⁶ <https://vng.nl/nieuws/afspraken-met-het-rijk-en-ipo-over-stelpost-jeugd>

Nr	Bedragen x € 1mln	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	Basis	1.892	1.892	1.892	1.892	1.892	1.892	1.892
2	Accresbijstelling incidentele middelen 2019-2021	-41	-41	-41	-41	-41	-41	-41
3	Accresbijstelling incidentele middelen (2021) **	-23	-23	-23	-23	-23	-23	-23
4	Incidentele middelen 2022	-300						
5	Maatregelen	-214	-374	-463	-570	-961	-1.017	-1.017
6	Totaal Rijksbijdrage	1.314	1.454	1.365	1.258	867	811	811
7	1 miljoen staat gelijk aan	2.557	2.557	2.557	2.557	2.557	2.557	2.557
8	Budget voor Woerden	3.359.596	3.717.544	3.489.991	3.216.417	2.216.720	2.073.541	2.073.541

Van dit in regel 8 opgenomen budget is niet het gehele bedrag opgenomen in de begroting 2022-2025, dat heeft te maken met de eerder genoemde stelpost waardoor maximaal 75% van het toegekende bedrag in de begroting opgenomen mag worden.

Tabel 2. Resultaatverplichtingen (maatregelen) op Rijksniveau

In de hiernavolgende tabel is regel 5 van tabel 1 verder uitgewerkt. Deze bedragen betreffen het gewenste financiële effect die de extra middelen Jeugd moeten opleveren en die het Rijk verrekend heeft met het toe te kennen budget van 1,9 miljard. Het Rijk heeft alleen die maatregelen verrekend waar door het Rijk en de VNG overeenstemming over is bereikt (zie ook brief afspraken VNG-Rijk⁷, blz 3):

Tabel 1 uit advies CvW: Overzicht maatregelen waarover overeenstemming bestaat tussen Rijk en VNG met verwachte budgettaire opbrengst 2022-2028							
(in € mln.; - is saldoverbeterend)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Versterken normale leven/veerkracht jeugdigen en hun omgeving (B16)	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen (B13)	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Voorkomen en verkorten residentiele zorg (B17)	PM	PM	PM	PM	-300	-300	-300
Normaliseren voogdijondersteuning (B18)	PM	-6	-12	-18	-26	-26	-26
Inperken lichte zorgvormen en niet werkende of schadelijke interventies uitsluiten (E)	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Afbakening reikwijdte (B2)	-33	-67	-133	-200	-200	-200	-200
Versterking bestaanszekerheid (B15)	-101	-101	-101	-101	-101	-101	-101
Selectie en contractering (B5)	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Tariefdifferentiatie (B6)	-6	-12	-14	-17	-17	-24	-24
Beperking verwijzingen naar gecontracteerd aanbod (B12)	-36	-49	-49	-49	-49	-49	-49
Regionalisering (B3)	47	47	46	44	43	6	6
Brede invoering POH-jeugd GGZ (AEF rapport, bijlage E, 1)	-38	-75	-75	-75	-88	-88	-88
Standaardisatie uitvoering (B23)	-48	-112	-126	-155	-224	-224	-224
Verkennen op basis van onderzoek 'analyse in- en uitstroom in jeugdzorg' of nog an	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	-214 - PM	-374 - PM	-463 - PM	-570 - PM	-961 - PM	-1.017 - PM	-1.017 - PM

⁷ https://vng.nl/sites/default/files/2021-06/20210608_ledenbrief_arbitrage-jeugd-en-afspraken-rijk-vng.pdf

Tabel 3. Resultaatverplichtingen (maatregelen) op Rijksniveau vertaald naar Woerden

In deze tabel zijn de resultaatverplichtingen (maatregelen) vanuit het Rijk van 2022 tot en met 2028 vertaald naar het bedrag voor Woerden. In bijlage 2 is de inhoudelijke uitwerking van de maatregelen vanuit het Rijk opgenomen (zoals overgenomen uit het rapport 'financiële beheersbaarheid maatregelen Jeugdwet' van de ingestelde stuurgroep (zie ook paragraaf 2.1.1.). Omdat er in Woerden vanuit de maatschappelijke agenda en de strategische heroriëntatie al veel sturingsmaatregelen genomen zijn met bijbehorende taakstellingen is ook aangegeven op welke maatregelen al inzet wordt gedaan en waar een extra impuls nodig is. De uitwerking van deze extra benodigde impuls is opgenomen in tabel 4.

Nr	Maatregelen opgelegd vanuit het Rijk	Al inzet op?	Extra impuls nodig?	Al ingeboekte taakstelling?	Taakstelling Rijk 2022	Taakstelling Rijk 2023	Taakstelling Rijk 2024	Taakstelling Rijk 2025	Taakstelling Rijk 2026	Taakstelling Rijk 2027	Taakstelling Rijk 2028
1	Versterken normale leven/veerkracht jeugdigen en omgeving (B16)	X	X	129.473-	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
2	Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen (B13)	X	X	60.000-	PM	PM	PM	PM	PM		PM
3	Voorkomen en verkorten residentiele zorg (B17)	X	X	135.000-	PM	PM	PM	PM	767.031-	767.031-	767.031-
4	Normaliseren voogdijondersteuning (B18)		X		PM	15.341-	30.681-	46.022-	66.476-	66.476-	66.476-
5	Inperken lichte zorgvormen, niet werkende/schadelijke interventies uitsluiten (B7)				PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
6	Afbakening reikwijdte (B2)	X	X	612.500-	84.373-	171.304-	340.050-	511.354-	511.354-	511.354-	511.354-
7	Versterking bestaanszekerheid (B10)	X	X	60.000-	258.234-	258.234-	258.234-	258.234-	258.234-	258.234-	258.234-
8	Selectie en contractering (B5)				PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
9	Tariefdifferentiatie (B6)	X	X	140.000-	15.341-	30.681-	35.795-	43.465-	61.362-	61.362-	61.362-
10	Beperking verwijzing naar gecontracteerd aanbod (B12)	X	X	100.000-	92.044-	125.282-	125.282-	125.282-	125.282-	125.282-	125.282-
11	Regionalisering (B3)		X		120.168	120.168	117.611	112.498	109.941	15.341-	15.341-
12	Brede invoering POH JGGZ	X	X	240.000-	97.157-	191.758-	191.758-	191.758-	224.996-	224.996-	224.996-
13	Standaardisatie uitvoering (B23)		X		122.725-	286.358-	396.299-	396.299-	572.717-	572.717-	572.717-
14	Verkennen andere maatregelen bevordering uitstroom/beperking trajectduur		X		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
	Totaal taakstelling	X	X	1.476.973-	549.706-	943.449-	1.229.807-	1.413.894-	1.644.004-	1.769.286-	2.602.793-

3. Benodigde maatregelen in Woerden: impuls Wmo/Jeugd

Zoals aangegeven, is Woerden vanuit de maatschappelijke agenda en de strategische heroriëntatie al enige jaren bezig met de uitvoering van maatregelen om de kosten van het Sociaal Domein beheersbaar te houden en tegelijkertijd de kwaliteit van zorg en ondersteuning op peil te houden. Deze maatregelen komen voor een groot deel overeen met de voorgestelde maatregelen vanuit het Rijk zoals hierboven opgenomen. De maatregelen die wij hebben doorgevoerd, leveren het gewenste inhoudelijke en financiële effect op. Tegelijkertijd zorgen diverse trends en ontwikkelingen ervoor dat de kosten voor de Wmo en Jeugdzorg doorstijgen. Het effect van de ingeboekte maatregelen, en de achterliggende oorzaken van het feit dat de kosten toch doorstijgen, hebben wij scherp in beeld mede dankzij de in 2021 ontwikkelde monitor Sociaal Domein. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd tijdens de themasessie op 30 september 2021.

Onze conclusie is dat wij op de goede weg zijn. Onze maatregelen hebben effect, maar zijn gegeven een aantal maatschappelijke trends en ontwikkelingen niet voldoende. Daarom is het noodzakelijk om een impuls te geven aan de ingezette koers om de kosten ook op de langere termijn beheersbaar te houden maar vooral ook om het jeugd- en Wmo stelsel op de langere termijn houdbaar te maken. Deze extra impuls zal voor Woerden dan ook niet leiden tot een extra taakstelling (bezuiniging) en dus lagere raming van het benodigde budget. De maatregelen zijn erop gericht te voldoen aan de resultaatverplichtingen vanuit het Rijk om hiermee het stelsel te hervormen en daarmee verdere (geprognosticeerde) stijging van de kosten te beperken.

3.1. Integrale aanpak

Omdat zowel op het gebied van de Jeugdzorg als de Wmo de knelpunten groot zijn en ingrijpen noodzakelijk is, steken wij onze aanpak en de benodigde impuls breder in dan alleen vanuit de hervormingsagenda Jeugd. De door het Rijk beschikbaar gestelde extra middelen besteden wij daarom ook breder dan alleen voor de aanpak van de knelpunten in de Jeugdzorg.

3.2. Fasering maatregelen: 1^e en 2^e tranche impuls Jeugd/Wmo

Zoals aangegeven gaan wij in dit voorstel alleen in op de meest urgente korte termijn (1e tranche) maatregelen. Dit betreft voornamelijk intensivering van maatregelen die al in gang gezet zijn, en voorbereidende acties die nodig zijn om de langere termijn maatregelen verder uit te werken. Bij de uitwerking van de overige maatregelen betrekken wij de evaluatie van de MAG en de definitieve hervormingsagenda. Deze brengen wij in bij het overdrachtsdocument zodat de nieuwe gemeenteraad en coalitie hierover kunnen besluiten. Een mijlpalenplanning van dit totale proces is bijgevoegd in bijlage 1. Wanneer hier aanleiding voor is kan via dit tweede voorstel bijsturing of aanscherping van de in de 1e tranche impuls Jeugd/Wmo opgenomen maatregelen plaatsvinden.

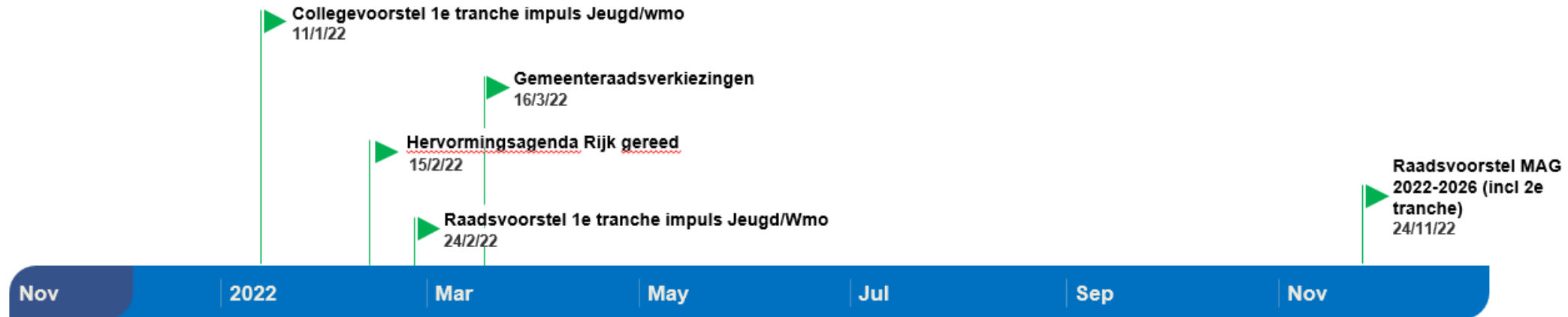
In tabel 4 volgt een schematische weergave van de in te zetten maatregelen. De maatregelen zijn uitgebreider omschreven in bijlage 2.

Tabel 4. Overzicht te nemen korte termijn maatregelen impuls Jeugd/Wmo

	Maatregel Rijk	Maatregel Woerden	Effect/resultaat maatregel (inhoudelijk en financieel)	Benodigde investering	Structureel /incidenteel
Voorliggend					
	1, 2,3,4,10	Impuls sociale basis ⁸	<ul style="list-style-type: none"> Betreft diverse subsidies die bijdragen aan de doelen uit de diverse door het Rijk opgelegde maatregelen zoals voorkomen en verkorten residentiele zorg, vergroten bestaanszekerheid en versterken normale leven/veerkracht jeugdigen en ouders Bieden van laagdrempelige ondersteuning om te voorkomen dat een kleine vraag een groot probleem wordt. Inzet maatwerktrajecten wordt hiermee verlaagd en voorkomen. Zorgt voor demping stijgende zorgvraag. Zie bijlage 2 voor uitwerking financieel effect per toegekende subsidie. 	400.000	Structureel, (al beschikbaar gesteld bij vaststelling begroting)
Toegang					
	6	Inkomenstoets HH	<ul style="list-style-type: none"> Door het invoeren van een inkomenstoets wordt de aanzuigende werking als gevolg van de invoering van het abonnementstarief gedempt. Raadsvoorstel hierover is separaat ingediend (ZK 21 Als gevolg van de inkomenstoets opnemen budget voor afhandeling bezwaarzaken en training adviseurs in toepassen toets en gespreksvoering inwoners 	20.000	Incidenteel 2022
	6	Onderzoek naar invoering HH als algemene voorziening	Uitvoeren onderzoek naar mogelijkheden invoeren van huishoudelijke hulp als algemene voorziening, parallel aan de inkoop van de maatwerkvoorziening HH.	0	N.v.t.
	12	Impuls POH JGGZ/samenwerkingspartners	Intensiveren (brede invoering) van de succesvolle aanpak van de POH-JGGZ en uitbreiding accounthouderschap overige partijen (onderwijs, 0-4, JGZ)	50.000	Structureel
	2,7	Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen	Door ontwikkelen van jeugdbeschermingsketen en gerelateerde projecten in Woerden.	75.000	Structureel
	7	Doorbraakmethode	<ul style="list-style-type: none"> Organiseren van regelvrij budget/regelruimte creëren voor o.a. de maatwerk bende om binnen kaders snel maatwerk te kunnen bieden in specifieke casussen. Implementeren van de methodiek. 	50.000	Structureel
				24.000	Structureel
Maatwerk					
		Uitwerking maatregelen volgt in 2 ^e tranche impuls Jeugd/Wmo op basis van nadere kaders hervormingsagenda Jeugd			
Regie					
	1 t/m 14	Monitoring en sturing	Doorontwikkelen van de dashboards Sociaal Domein gericht op verbetering monitoring (nieuwe) sturingsmaatregelen, prognosemodel en aansluiting bij de landelijke en regionale afspraken rondom eenduidige monitoring.	40.000	Incidenteel 2022
	1 t/m 14	Implementatie en voorbereiding	Inzet van extra capaciteit voor de voorbereiding, uitwerking en implementatie van de extra sturingsmaatregelen vanuit de hervormingsagenda Jeugd en de lokale impuls Jeugd/Wmo	30.000	Incidenteel 2022 en 2023
	1 t/m 14	Uitvoering	Structurele extra capaciteit voor de uitvoering (inclusief de inzet van jongerenparticipatie) monitoring en bijsturing van de extra maatregelen bij Woerden Wijzer.	67.000	Structureel
Totaal benodigd budget impuls Jeugd/Wmo 1^e tranche				356.000	

⁸ Al in gang gezet bij vaststelling begroting, bedrag telt daarom niet mee in de totale som van het benodigde bedrag.

Bijlage 1: Mijlpalenplanning 2^e tranche impuls Jeugd/Wmo

Evaluatie maatschappelijke agenda

7/11/2021 - 15/2/2022

Uitwerking 1e tranche impuls Jeugd/Wmo

4/11/2021 - 4/1/2022

Schrijven overdrachtsdocument SD (aanbevelingen vanuit evaluatie MAG, trendanalyse, data)

9/1/2022 - 16/3/2022

Uitwerken maatregelen hervormingsagenda Rijk en invlechten in MAG

1/2/2022 - 6/9/2022

1/5/2022 - 6/9/2022

Opstellen MAG 2022-2026 incl participatieproces en 2e tranche impuls Jeugd/Wmo (ovb coalitieakkoord)

Bijlage 2. Overzicht maatregelen Rijk zoals uitgewerkt door stuurgroep financiële beheersbaarheid Jeugdwet

Maatregel Woerden	Korte omschrijving
1 Versterken normale leven/veerkracht jeugdigen (B16)	<p>Het gaat om maatregelen gericht op versterking pedagogisch klimaat thuis en op school, gericht op inclusie van een bredere variatie aan kinderen, het versterken van beschermende factoren en het versterken van vroegsignalering en vroeginterventie. Het betreft interventies die de veerkracht van jeugdigen en hun opvoeders vergroot. Het gaat om maatregelen niet alleen binnen maar juist ook buiten de Jeugdwet (denk aan sociale basis, welzijn, onderwijs), die zorgen dat minder kinderen ‘buiten de boot’ vallen en daardoor een beroep op de Jeugdwet moeten doen (voor specialistische hulp en ondersteuning)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grotere inzet op versterken beschermende factoren en verbeteren van leefstijl van jeugdigen en opvoeders • Inzetten van buurt- en steungezinnen om zo de inzet van professionele hulp te beperken en tijdig professionele hulp af te schalen • Beter toerusten jeugdigen en opvoeders, met een brede opvoedkundige blik gericht op normaliseren en inclusie o.a. om handelingsverlegenheid bij opvoeders weg te nemen. • Samen met o.a. het onderwijsveld beschouwen van randvoorwaarden die nodig zijn om de context waarin kinderen opgroeien te versterken (denk daarbij aan beschikbaarheid van speelruimte, klassengrootte, beschikbaar stellen van aanvullende Jeugdhulp-expertise aan scholen en kinderopvang zoals dat nu ook al op diverse plekken gebeurt vanuit inzet onderwijs-zorg) • Samen met onderwijs en kinderopvang versterken van het pedagogisch klimaat op scholen en in de kinderopvang. Hiervoor aansluiting zoeken bij de ontwikkelingen rond verbeteraanpak passend onderwijs, ‘Met Andere Ogen’ (MAO) en ontwikkeling landelijke norm basisondersteuning (denk aan toerusten leerkrachten voor lesgeven aan leerlingen met ASS of ADHD en omgaan met druk gedrag in de klas en inzet van specifieke interventies). Ook in programma Welbevinden op School zijn hier ervaringen opgedaan. • Versterken pedagogisch klimaat thuis en in de maatschappij, verminderen van druk, voeren breed maatschappelijk debat over maatschappelijke druk en verwachtingen. • Doorgaan met bewezen effectieve preventieve vormen van hulp en ondersteuning
2 Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen (B13)	<p>Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming schetst een perspectief op een verandering in de jeugdbeschermingsketen. Dat is nodig, want in de huidige jeugdbeschermingsketen (lokale teams, Veilig Thuis (VT), Gecertificeerde Instellingen (GI) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)) zijn knelpunten benoemd. Er zijn veel organisaties die werken met een gezin die onvoldoende op elkaar aansluiten en aparte schakels vormen. Kinderen en gezinnen krijgen te vaak geen tijdige passende hulp. De achterliggende problematiek binnen het gezin krijgt te weinig aandacht. Gestart wordt met beproeven en door ontwikkelen in proeftuinen. Op een aantal thema’s vindt nog uitwerking plaats (wetswijzigingen, rechtsbescherming, verbinding V-ggz).</p>
3 Voorkomen en verkorten residentiele zorg (B17)	<p>Voorkomen van nieuwe plaatsingen en het verkorten/omvormen van huidige plaatsingen De jaarlijkse kosten van een jeugdige in een residentiële voorziening bedragen gemiddeld € 100.000. Als deze jeugdige gesloten (Jeugdhulp Plus) geplaatst wordt lopen de kosten op tot € 140.000 per jaar. Dat betekent dat we in Nederland zeker 1,8 miljard per jaar besteden aan deze vorm van jeugdhulp. Dit is exclusief de kosten van de jeugdbescherming door de Gecertificeerde Instelling (GI) en aanvullende zorg in het gezin. De maatregel levert dus naast kwalitatieve voordelen ook substantiële financiële voordelen voor gemeenten op.</p>
4 Normaliseren voogdijondersteuning (B18)	<p>Brede invoering van de burgervoogd. In Nederland zijn 12.000 jeugdigen tussen 0-18 jaar onder voogdij gesteld (let op: is anders dan gezinsvoogdij). Vooral jongeren die een voogdij-maatregel hebben (en tot hun 18de jaar dat houden), hebben een professional van een GI als hun voogd. In een groot deel kan voogdij over die jongeren belegd worden bij een informeel steunfiguur als een aantal knelpunten worden opgelost. Bij gezagsbeëindiging is het een contra-indicatie om niet de GI de voogdij te laten uitvoeren, als iemand in de omgeving van de jeugdige de burgervoogdij op zich wil nemen. Hiervoor dienen in ieder geval 2 knelpunten opgelost te worden om aantal burgervoogden in Nederland te vergroten, namelijk 1. collectieve WA-verzekering (omdat jongere niet woonachtig is bij burgervoogd en nu niet kan afsluiten), 2. Dekking bijzonder kosten, omdat deze jongere dat nodig hebben en GI dan niet meer bijspringt maar burgervoogd dat moet bekostigen. Motie Westerveld najaar 2020 geeft daartoe ruimte. Aan Rijk wordt gevraagd de burgervoogd onder reikwijdte van de motie te laten vallen, dan wel hiertoe de ruimte te gaan bieden. Aan de VNG wordt gevraagd de collectieve afgesloten WA verzekering op te rekken en de definitie van vrijwilligers hierop aan te passen.</p>
5 Inperken lichte zorgvormen en niet werkende of schadelijke interventies uitsluiten (B7)	<p>Er wordt een systeem van toelatingscriteria en handvat voor sturing incl. niet-werkzame bestanddelen ingevoerd voor de Jeugdwet die ervoor zorgt dat niet-werkende interventies worden uitgesloten van het publiek gefinancierde zorgpakket. Met de juridische experts van VWS moet onderzocht worden of dit wetswijziging door de Rijksoverheid vereist.</p>
6 Afbakening reikwijdte (B2)	<p>Begrenzen van de jeugdhulpplicht door deze af te bakenen tot drie situaties waarin gemeenten gehouden zijn individuele hulp op grond van de jeugdwet aan te bieden en er sprake is van een situatie waarbij de gebruikelijke zorg niet afdoende is. Dit vraagt tevens om een 44 maatschappelijk debat over welke problematiek bij het opgroeien hoort en welke problematiek dermate ernstig is dat het individuele ondersteuning vraagt</p>
7 Versterking bestaanszekerheid (B15)	<ul style="list-style-type: none"> – Brede invoering Doorbraakmethode en maatwerkbudgetten (Rijk en gemeenten) – Onopgeloste problematiek op het gebied van bestaanszekerheid wordt contra-indicatie voor specialistische jeugdhulp. Verwijzers (wijkteams, huisartsen, GI) en jeugdhulpaanbieders kunnen alleen goed onderbouwd toch kiezen voor het inzetten van een jeugdhulpinterventie. (Rijk, gemeenten, aanbieders, verwijzers)
8 Selectie en contractering (B5)	<p>Gemeenten kunnen beter selecteren en contracteren door: • in de inkoop eisen te stellen aan aanbieders (en de zorg die zij leveren), welke toezien op de inhoudelijke aspecten van de te leveren zorg en de bedrijfsmatige structuur en financiële situatie van een aanbieder • hier daadwerkelijk en diepgaand te controleren en verifiëren; • duidelijke en expliciete afspraken te maken met onze gecontracteerde partners; • hier handhaving op in te richten en effectief op te treden waar nodig. Veel regio’s zijn deze slagen rondom selectie en contractering nu reeds zelf aan het verkennen of maken. Om dit proces te stroomlijnen, te versnellen en te verbreden, bestaan twee opties: 1) Faciliteren: proces ondersteunen door het Rijk en de VNG vanuit het kennispunt inkoop 2) Verplichten: bijvoorbeeld door de aanpassingswet toetreding zorgaanbieders (WTZA) aan te vullen met specifieke eisen voor de jeugdhulp en ook op deze gemeentelijke domeinen van toepassing te verklaren, of door het project om jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen zoveel mogelijk onder de Wkkgz te brengen, te versnellen. Ook PGB-aanbieders dienen te voldoen, voor zover van toepassing, aan deze wet- en regelgeving. Daarbij is ook aandacht te besteden aan de effectiviteit van de procesgang, bijvoorbeeld doordat niet iedere gemeente een aanbieder ‘opnieuw weegt’ en doordat aanbieders niet iedere keer opnieuw uitgebreide documentatie hoeven samen te stellen en te leveren.</p>
9 Tariefdifferentiatie (B6)	<p>Voor tariefdifferentiatie zijn 3 opties mogelijk: a) Gemeenten worden gestimuleerd om tariefdifferentiatie toe te passen, bijvoorbeeld door een tot gemeente gerichte campagne om van die mogelijkheid gebruik te maken b) Gemeenten worden verplicht om te differentiëren in tarieven op basis van het type aanbieder. Intensievere vormen/ meer expertise worden hoger beloond door in de wet op te nemen dat tarieven gedifferentieerd moeten worden naar zorgzwaarte. c) Een verregaandere variant van b) is dat de wetgever niet alleen bepaalt dat gemeenten moeten differentiëren, maar ook hoe moet worden gedifferentieerd. Hierbij dient aangetekend te worden dat het de vraag is in hoeverre het realistisch is om de gemeente financieel risico te laten dragen, wanneer de tarieven door het rijk worden bepaald.</p>
10 Beperking verwijzing naar gecontracteerd aanbod (B12)	<p>Een verwijzing of bepaling mag enkel naar gecontracteerd aanbod. Indien er redenen zijn om hiervan af te wijken dient hierover door verwijzer of gezin contact te worden opgenomen met gemeentelijke toegang. Verwijzingen naar niet-gecontracteerd aanbod worden door 88 gemeenten niet meer betaald, tenzij de gemeente geen geschikte vergelijkbare alternatieven heeft ingekocht</p>
11 Regionalisering (B3)	<p>Er zijn twee opties, waarvoor door het rijk nog geen keuze is gemaakt. De eerste optie sluit aan bij de huidige maatregelen die het Rijk en/of gemeenten hebben getroffen. Daarbij wordt uitgegaan van de Norm voor Opdrachtgeverschap en het voorliggend wetsvoorstel 48 van het Rijk waarin gemeenten binnen jeugdhulpregio’s verplicht worden om een GR-samenwerkingsverband aan te gaan en gezamenlijk de jeugdhulp in te kopen; - De tweede optie is het onderbrengen van taken en bevoegdheden inzake de jeugdhulp in een centrumgemeenteconstructie.</p>
12 Brede invoering POH JGGZ	<p>Inzet van een praktijkondersteuner bij huisartsen om doorverwijzing naar basis-GGZ en specialistische GGZ te verminderen</p>
13 Standaardisatie uitvoering (B23)	<p>Deze maatregel richt zich op het ‘opschonen en uitlijnen’ van de uitvoering en administratie van de jeugdwet. Door het Rijk wordt gemeenten opgelegd om voor een van de drie uitvoeringsvarianten (inspanningsgericht, outputgericht en taakgericht)</p>
14 Verkennen obv onderzoek ‘analyse in- en uitstroom in jeugdhulp’ of nog andere maatregelen mogelijk zijn om de uitstroom te bevorderen en de trajectduur te beperken	<p>Door AEF is een rapport opgesteld waarin een analyse is opgenomen mbt de in- en uitstroom uit de jeugdhulp. Hieruit blijkt dat het grootste deel van de volumegroei in jeugdhulp wordt verklaard door een achterblijvende uitstroom. Met name bij de jeugdhulp zonder verblijf geldt op landelijk niveau dat de instroom nagenoeg gelijk is gebleven maar dat de uitstroom ieder jaar achterblijft. Voor jeugdhulp met verblijf neemt de instroom landelijk zelfs af, maar blijft de uitstroom achter. Op basis van dit rapport zullen op verzoek van Rijk en VNG nog nadere maatregelen uitgewerkt worden die de uitstroom bevorderen en de trajectduur beperken. Deze maatregelen zijn nu nog niet uitgewerkt.</p>

Bijlage 3. Beschrijving voorgestelde maatregelen in Woerden

Maatregel 1: Impuls sociale basis

Beschrijving Maatregel

De gemeente Woerden heeft een voorinvestering gedaan en een aantal subsidies de afgelopen jaren vanuit incidentele subsidiebudgetten (o.a. het investeringsfonds) gefinancierd om zo het normale leven en de veerkracht van jeugdigen en hun ouders te versterken. Daarnaast zijn voor 2022 een aantal nieuwe subsidieaanvragen gedaan die bijdragen aan realisatie van deze maatregel. Het is gezien het inhoudelijke en financiële effect van deze subsidies noodzakelijk deze investering voort te zetten en op onderdelen nieuwe subsidies toe te kennen en/of een extra impuls te geven. Door deze investering mee te nemen in het reguliere subsidieproces en het budget direct in 2022 beschikbaar te stellen kan door partijen direct al begonnen worden met de uitvoering.

Voorheen werd een groot deel van deze jeugdsubsidies gefinancierd vanuit andere (incidentele) budgetten binnen het programma (m.n. subsidiebudgetten vanuit de Wmo en Participatiewet) omdat er geen jeugdmiddelen beschikbaar waren en conform afspraak met de gemeenteraad tekorten binnen een programma integraal dienen te worden opgelost. Het beroep op algemene voorzieningen neemt echter toe, dit blijkt uit de grote toename van subsidieaanvragen voor 2022 op het gebied van Wmo. Daardoor is er geen ruimte meer binnen deze Wmo-budgetten om de al eerder toegekende jeugdsubsidies te financieren. Nu het Rijk extra middelen toekent stellen wij voor om de jeugdsubsidies (weer) vanuit de daarvoor bedoelde jeugdmiddelen te financieren waardoor er binnen het algemene subsidiebudget ruimte ontstaat om de toegenomen vraag op andere onderdelen zoals de Wmo op te vangen. Deze extra subsidies zijn inmiddels toegekend via het reguliere subsidieproces, met ingang van 1-1-2022. Zie ook de opgestelde raadsinformatiebrief Z/21/025572 / D/21/033931 voor nadere toelichting op het subsidieproces.

Doel en beoogd effect maatregel

1. Versterking van het normale leven en de veerkracht van jeugdigen en hun ouders.
2. Bieden van laagdrempelige ondersteuning om te voorkomen dat een kleine vraag een groot probleem wordt. Inzet maatwerktrajecten wordt hiermee verlaagd en voorkomen. Zorgt voor demping stijgende zorgvraag.

Financiële onderbouwing benodigde investering

Zie tabel op de volgende pagina waarin alle bedragen zijn uitgesplitst. Het betreft hier een extra structurele investering in algemene voorzieningen Jeugd van 400.000, bovenop het bedrag dat vanuit de begroting al structureel beschikbaar was tot en met 2021. De extra jeugdmiddelen zijn mede gericht op het versterken van het normale leven en de veerkracht van jeugdigen en hun omgeving. Uw raad is op 4 november 2021 tijdens de programmabegroting 2022 hiermee akkoord gegaan.

Tabel 1. Overzicht gesubsidieerde activiteiten en inhoudelijk en financieel effect

<i>Gesubsidieerde activiteit</i>	Inhoudelijk/financieel effect	Toegekend budget
Buurtgezinnen	Vrijwillige steungezinnen ondersteunen kwetsbare gezinnen, voorkomt inzet pleegzorg	€ 61.920
Coach 4 You	Coaching en ondersteuning jongeren: overgang basis-naar voortgezet onderwijs. Verbetert toekomstperspectief jeugdigen en goede startkwalificatie	€ 1.550
Ontmoeting4Kids	Extra inzet en ondersteuning aan kinderen van/in kwetsbare/multi-problem gezinnen, stimuleren ontmoeting tussen kinderen uit deze situaties. Voortkomt inzet individuele begeleiding.	€ 50.000
Kies Rots en Watertraining	Weerbaarheidstrainingen voor basisschoolleerlingen. Voortkomt inzet begeleiding/ GGZ-trajecten	€ 17.000
Kies Rots- en Watertraining/ weerbaarheidstraining voortgezet onderwijs	Coaching leerlingen voortgezet onderwijs. Voortkomt inzet begeleiding/ GGZ-trajecten	€ 15.000
Handje Helpen (onderdeel jeugd)	Ondersteuning door vrijwilligers en maatjes van kwetsbare gezinnen en kinderen in de thuissituatie die hulp en ondersteuning nodig hebben. Ontlast ouders en voorkomt daarmee inzet geïndiceerde gezinsbegeleiding en verergering kleine problemen.	€ 50.000
Extra subsidie pedagogisch bureau AMW 18-	Helpen van ouders bij lichte opvoedvragen. Hiermee worden ouders ondersteunt in de opvoeding en kan er snel gesignaleerd worden wanneer toch extra ondersteuning nodig is.	€25.000
Pretty Woman	Hulp aan jongens en meiden tussen 11-23 jaar met vragen of problemen op het gebied van relaties, seksualiteit en dwang.	€ 15.850
Sleutelclub	Bieden sociale context voor ontplooiing kinderen en jongeren.	€ 15.000
Jongerenwerk	Inzet jongerenwerkers ter voorkoming overlast, inzet van leercirkels, ondersteuning en coaching jongeren, participatie. Door de inzet van een coachingstraject door het jongerenwerk, is zwaardere zorg niet altijd nodig. Wanneer wel specialistische hulp gewenst is, worden jongeren gemotiveerd naar hulpverlening en worden zij begeleid bij het voortzetten en volhouden hiervan. Door de interne motivatie stijgt de slagingskans van de interventie en door de waakvlamfunctie van het jongerenwerk kan eerder afgeschaald worden.	€ 120.000
Speel-o-theek Woerden	Maakt spelen toegankelijk en laagdrempelig voor alle kinderen. Dit bevordert een optimale ontplooiing en ontwikkeling van het kind.	€ 2.662
Hart voor Woerden	Kwetsbare jongeren ontvangen peer-group support van studenten van een HBO.	€ 7.500
Autisme Informatie Centrum	Informatie, voorlichting en advies over autisme. Draagt bij aan inclusie.	€ 6.470
Extra impuls stichting leergeld	Maakt het mogelijk om kinderen met minimale financiële middelen deel te laten nemen aan onderwijs en buitenschoolse activiteiten. Draagt bij aan inclusie en armoedebestrijding	€ 11.000

Maatschappelijke impact:

Vanaf 2015 is door de gemeente ingezet op continuïteit van zorg voor jongeren (min 9 maanden tot 23 jaar) die ondersteuning nodig hebben. Nu de basis staat, willen we een kwaliteitsslag maken en beter aansluiten bij wat jongeren in onze gemeente nodig hebben. Het voorliggend veld en de gesubsidieerde algemene voorzieningen dragen hierin bij door hun voorzieningen in de schoolomgeving en vrijetijdsomgeving bekend en veilig te maken, zodat jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen en doorsnee opgroei-en opvoedvragen niet escaleren tot (ernstige) problemen. In de raadsinformatiebrief van 30 november 2021 (Z/21/025572 / D/21/033931) wordt in bijlage 1, p. 4 toegelicht hoe elke voorziening bijdraagt aan de maatschappelijke agenda.

Maatregel 2: Inkomenstoets huishoudelijke hulp

Zie hiervoor ook raadsvoorstel ZK Z/21/034061 en raadsinformatiebrief D/21/039393.

Beschrijving Maatregel

Als gevolg van de invoering van het abonnementstarief zijn de kosten voor Hulp bij het huishouden de afgelopen jaren explosief gestegen. Volgens het rapport 'Monitor abonnementstarief Wmo 2021' komt de stijging voornamelijk doordat midden- en hoge inkomensklassen een Wmo aanvraag doen. Het rijk wil gemeenten voor deze zogeheten aanzuigende werking niet afdoende compenseren. De VNG heeft gemeenten daarom opgeroepen de grenzen van de wet op te zoeken. Daarbij wordt ook geadviseerd om het inkomen mee te wegen bij een aanvraag voor huishoudelijke hulp. Het Rijk is opgeroepen met aanvullende maatregelen te komen en gemeenten afdoende te compenseren, het nieuwe kabinet moet hierover een besluit nemen. Naast de stijgende kosten is ook de krapte op de arbeidsmarkt een groot probleem in de gemeente Woerden. Bijna alle aanbieders huishoudelijke hulp hebben begin oktober een tijdelijke cliëntenstop ingevoerd of kunnen maar beperkt leveren, omdat ze niet genoeg personeel hebben. Het gevolg is dat inwoners langer op de wachtlijst komen te staan. Deze nijpende situatie vraagt om maatregelen om te zorgen dat de meest kwetsbare inwoners op tijd hulp blijven ontvangen. Daarom is via een separaat raadsvoorstel uw raad voorgesteld om de financiële draagkracht mee te laten wegen bij het toekennen van een maatwerkvoorziening 'hulp bij het huishouden'. De invoering van de inkomenstoets kan tot meer bezwaarzaken leiden. Daarom wordt een beperkt budget opgevoerd om deze bezwaarzaken te kunnen behandelen, en jurisprudentie op te kunnen bouwen.

Doel en effect maatregel (financieel en inhoudelijk)

1. Beperken van de instroom hulp bij het huishouden en hiermee de kosten voor hulp bij het huishouden omlaag brengen en de hulp toegankelijk te houden voor de inwoners die deze hulp het hardst nodig hebben.

Financiële onderbouwing benodigde investering

Het hieronder opgenomen budget voor bezwaar en beroepszaken betreft een schatting. Dit bedrag kan hoger of lager worden als gevolg van het daadwerkelijk aantal bezwaar- en beroepszaken.

Uitsplitsing benodigd budget	Structureel/incidenteel	2022	2023	2024	2025
Bezwaar- en beroepszaken	Incidenteel	10.000	--	--	--
Training casemanagers nieuwe regelgeving, toepassen toets en gesprekvoering inwoners	Incidenteel	10.000	--	--	--
Totaal benodigd budget	Incidenteel	20.000	--	--	--

Maatschappelijke impact

De maatregel kan tot gevolg hebben dat met name inwoners met een midden en hoger inkomen meer zelf moeten gaan betalen aan de huishoudelijke hulp. Hierdoor gaan deze inwoners er financieel op achteruit. Dit kan meer bezwaar- en beroepszaken tot gevolg hebben.

Maatregel 3: Onderzoek naar invoering huishoudelijke hulp als algemene voorziening

Beschrijving Maatregel

Gemeenten moeten vanuit de Wmo de maatwerkvoorziening 'huishoudelijke hulp' blijven bieden. Daar blijven de maatwerkaanbieders aanbieders 'huishoudelijke hulp' onveranderd opdrachtnemer van de gemeenten. Alleen zien we dat er meer vraag is dan aanbod en kunnen de aanbieders de vraag niet of nauwelijks aan. Daarnaast stijgen de kosten ook hard.

Omwille van eigen regie inwoner, te kort aan personeel bij maatwerkaanbieders en stijgende kosten onderzoeken we of een algemene voorziening 'schoonmaak' een oplossing kan bieden. Het idee is dat een 'algemene voorziening Schoonmaak (conform uitvoeringseisen CAO schoonmaak)' goedkoper is dan een maatwerkvoorziening 'huishoudelijke hulp' (conform uitvoeringseisen CAO VVT). Ook kan je een algemene voorziening anders financieren bijv. via resultaatfinanciering. De belangrijkste onderzoeksvraag is of een algemene voorziening 'Schoonmaak' (conform uitvoeringseisen CAO schoonmaak) niet conflicteert met de maatwerkvoorziening 'huishoudelijke hulp' (conform uitvoeringseisen CAO VVT). Daarnaast moet onderzocht worden welke eisen we kunnen stellen aan een algemene voorziening 'schoonmaak'.

Doel en Effect maatregel (financieel en inhoudelijk)

De kosten van huishoudelijke hulp beperken en de beschikbaarheid van de huishoudelijke hulp aan onze inwoners blijven borgen.

Financiële onderbouwing benodigde investering

Op dit moment is er voor dit onderzoek geen aanvullend budget noodzakelijk omdat dit in samenwerking met de regio wordt opgepakt. Bij verdere uitwerking en implementatie van deze maatregel is mogelijk wel extra budget nodig, hier komen we in de 2e tranche impuls Jeugd/Wmo dan ook op terug. Wel starten we nu al met de uitvoering van het onderzoek.

Maatschappelijke impact

Nog niet bekend, dit is afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek en de mate waarin inwoners die voorheen een beroep deden op de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp eventueel overstappen naar de algemene voorziening schoonmaak.

Maatregel 4: Impuls POH JGGZ/samenwerkingspartners

Beschrijving Maatregel

Vanuit de strategische heroriëntatie heeft Woerden al ingezet op de invoering van een accounthouder POH JGGZ en onderwijs. De invoering van dit accounthouderschap heeft geleid tot positieve inhoudelijke en financiële effecten. Intensivering van de huidige samenwerking en uitbreiding van deze aanpak naar andere partijen zoals Jeugd Gezondheidszorg en kinderopvang is wenselijk en noodzakelijk om deze positieve effecten te behouden en uit te breiden.

Het voorstel is om de huidige inzet uit te breiden met 16 uur per week. Door een netwerk van verschillende partners te realiseren rondom elke school, kunnen we signalen over kinderen snel op de goede plek oppakken. Dit voorkomt onnodige of te snelle inzet van hulp. Door de samenwerking te intensiveren zorgen/coördineren we dat signalen op de juiste plek terecht komen. Daarnaast signaleren we overkoepelende knelpunten in de samenwerking/het oppakken van casussen/signalen en wordt een integrale aanpak bevordert.

Inzet van deze maatregel is in lijn met ambitie drie uit de op 23 december 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Regionale Agenda Jeugd¹⁰. Deze ambitie luidt: 'Nog beter aansluiten van hulp bij leefsituatie van jeugdigen en gezin'. Ook sluit deze maatregel aan bij de tussen gemeenten en schoolbesturen/samenwerkingsverbanden opgestelde samenwerkingsagenda passend onderwijs in de regio Utrecht West¹¹ waarin is afgesproken samen te werken aan preventie en toegang.

Doel

1. Kinderen zo vroeg mogelijk in beeld om zo snel mogelijk de juiste hulp in te kunnen zetten.
2. Het kind wordt zoveel mogelijk in zijn eigen omgeving versterkt en de hulp leidt tot herstel van het normale leven.
3. Laagdrempelig contact en ondersteuning organiseren waardoor de samenwerking verbetert.
4. Keten/samenhang tussen diverse projecten en financieringsvormen efficiënter maken

Effect maatregel (financieel en inhoudelijk)

5. Kinderen krijgen eerder de juiste hulp, waardoor situaties niet escaleren (preventie, levert op dat er minder zwaardere zorg nodig is). Leidt tot kwalitatief betere zorg en ondersteuning.
6. Zelfredzaamheid gezinnen en scholen versterken (minder medicaliseren)
7. Borging van deze werkwijze (intensievere samenwerking met partijen) in de teams.

¹⁰ Z/21/030104

¹¹ <https://gemeenteraad.woerden.nl/stukken/Ingekomen-brieven/19r-00426-rib-samenwerkingsagenda-passend-onderwijs-2019-2022.pdf>

Financiële onderbouwing benodigde investering

Uitsplitsing benodigd budget	Structureel/incidenteel	2022	2023	2024	2025
Projectleider 0,44 fte (16 uur x € 60 p/u x 52 weken)	Structureel	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal benodigd budget		50.000	50.000	50.000	50.000

Maatschappelijke impact

Door inzet van deze maatregel worden kinderen en jongeren eerder en zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving geholpen. De samenwerking met partijen intensificeert waardoor de relatie met deze partners versterkt wordt. Dit heeft een positieve impact op zowel kinderen en hun ouders als op maatschappelijke partners.

Maatregel 5: Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen

Beschrijving Maatregel

Sinds zomer 2021 komen gezinnen waar zorgen zijn over de veiligheid van het kind eerder in contact met WoerdenWijzer dan voorheen. Dit is onderdeel van Bescherming in beweging, een samenwerking van de vijf gemeenten in Utrecht-West, Samen Veilig Midden-Nederland (zowel Veilig Thuis als de Gecertificeerde Instelling), de Raad voor de Kinderbescherming en de William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering (WSS). Dit zijn instanties die samen de jeugdbeschermingsketen vormen, die handelen als er (ernstige) zorgen zijn om de veiligheid van een kind. Woerden is als onderdeel van Utrecht (West) één van de zes landelijke proeftuinen om de jeugdbeschermingsketen te vereenvoudigen. In een proeftuin wordt vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen in de praktijk al gaandeweg vormgegeven. Wat wordt ontwikkeld in de proeftuinen, wordt later ook in andere gemeenten uitgerold.

Bescherming in beweging is geen kortstondig project, maar de komende jaren wordt deze keten in heel Nederland herzien. Om te zorgen dat bescherming in beweging goed landt in Woerden en bij WoerdenWijzer, stellen we komende jaren een projectleider aan, die met WoerdenWijzer zoekt naar wat nodig is voor deze kinderen en deelneemt aan regionale en lokale samenwerking hierover met de betrokken instanties.

Doel

In de raadsinformatiebrief van 11 januari 2022 (Z/21/034197/D/21/045614) worden de volgende doelen beschreven voor de veiligheidsketen voor de komende jaren:

- Het inkorten van de jeugdbeschermingsketen. Dat wil zeggen: het verkorten van de gemiddelde tijd tussen de eerste melding van een zorg over een kind en de start van hulpverlening en bescherming. En: het verminderen van het aantal beroepskrachten met wie het gezin achtereenvolgens te maken krijgt en het ontdebelen van werk;
- Betere beslissingen door gezamenlijke besluiten door de verschillende instanties in de keten.
- Er komen minder kinderen in de jeugdbeschermingsketen *doordat* er meer oplossingen worden gerealiseerd in en met de gezinnen in de eigen omgeving;
- De veiligheid van de kinderen blijft tenminste evengoed als nu en zo mogelijk beter gegarandeerd;
- De rechtsbescherming¹² van kinderen en ouders blijft ten minste even goed als nu en wordt waar mogelijk beter gegarandeerd;
- De tevredenheid van ouders en jeugdigen over het optreden van deze instanties stijgt;
- De werkdruk bij de deelnemende instanties neemt af en het werkplezier van de medewerkers neemt toe

Effect maatregel (financieel en inhoudelijk)

Utrecht West werkt samen in de regionale agenda op o.a. de volgende ambitie: Tijdige hulp voor jeugdigen bij (dreigende) uithuisplaatsing en beschermingsmaatregelen, waarbij onderstaande resultaten worden nagestreefd:

¹² Definitie volgens Raad van State is 'het geheel van mogelijkheden in een samenleving om (achteraf) op te komen tegen besluiten en handelingen van overheidsorganen'.

- Er is lokaal overzicht van alle kinderen met maatregelen, en tijdens en na verblijf en de hiervoor nodige ketensamenwerking.
- Er vindt monitoring en analyse plaats op toe/afname van verblijf en maatregelen.
- Er is inzicht in wat er extra nodig is in de regio Utrecht West om zo thuis mogelijk op te groeien.
- De projectleider zorgt in samenwerking met beleid en WoerdenWijzer dat deze resultaten voor Woerden worden behaald.

Financiële onderbouwing benodigde investering

Uitsplitsing benodigd budget	Structureel/incidenteel	2022	2023	2024	2025
Projectleider 0,55 fte (20 uur x 70 EUR x 52 weken)	Structureel	75.000	75.000	75.000	75.000
Totaal benodigd budget	Structureel	75.000	75.000	75.000	75.000

Maatschappelijke impact

De inrichting van de jeugdbeschermingsketen wordt landelijk opnieuw vormgegeven, waarbij Woerden als onderdeel van een proeftuin van Utrecht (West) nu al mee kan ontwikkelen, zodat kinderen waar zorgen zijn over hun veiligheid zo laagdrempelig en adequaat mogelijk geholpen worden.

Maatregel 6: Maatwerkenpak d.m.v. doorbraakmethode en maatwerkbudget

Beschrijving Maatregel

Een klein deel van onze hulpvragen is gebaat bij een domeinoverstijgende aanpak. Hiervoor is twee jaar gewerkt met een “maatwerkbende”. Deze aanpak brengen we in 2022 binnen de reguliere werkwijze van WoerdenWijzer. Er wordt gewerkt aan een perspectiefplan volgens de doorbraakmethode van het Instituut van Publieke Waarden. Als we via de doorbraakmethode in willen zetten is er een ‘regelbudget’ nodig. De afgelopen twee jaar is hiervoor het crisisbudget gebruikt. Dit voldoet niet meer. Een (integraal) maatwerkbudget moet binnen de reguliere maatwerkvoorzieningen voorzien in een andere aanpak. Door het te koppelen aan de procesregisseurs, is de maatwerkbende niet meer een aparte groep, maar wordt er -bij specifieke casuïstiek- gebruik gemaakt van de maatwerkenpak. Door bij Jeugd een koppeling te maken met Bescherming in Beweging en bij Sociaal Team een koppeling te maken met EropAf wordt er bij complexe casuïstiek meer integraal gekeken en waar nodig de maatwerkenpak gebruikt. Vanaf januari 2022 wordt de maatwerkenpak binnen deze casuïstiekgroepen geborgd.

Deze aanpak wordt door Instuut voor publieke waarde ondertseund met een tool : De Doorbraakmethode”. De tool maakt het mogelijk om inzicht te krijgen in wat er wettelijk mogelijke is, wat het effect is en wat rendement is. We willen de tool aanschaffen, voor 4 medewerkers (€ 29 ,per maand per medewerker, vanaf april).

Doel en effect maatregel

Binnen bepaalde kaders een afgewogen perspectief bieden voor inwoners in multi-probleem situaties. Met de reguliere werkwijze vallen deze inwoners tussen wal en schip. Juist door buiten de bestaande kaders te kijken, biedt deze maatwerkenpak een goedkopere en effectievere oplossing ten opzichte van de reguliere werkwijze

Financiële onderbouwing benodigde investering

De benodigde middelen bestaan voor een deel uit het daadwerkelijk invoeren van een maatwerkbudget, en voor een deel uit het implementeren van de methodiek van de doorbraakmethode in de uitvoering, inclusief gebruikmaking van de doorbraakapp, online leeromgeving en monitoring en data analyse van de methodiek. Hierdoor kan er ook direct gemonitord worden welke financiële besparing deze werkwijze oplevert.

Uitsplitsing benodigd budget	Structureel/incidenteel	2022	2023	2024	2025
Maatwerkbudget	Structureel	50.000	50.000	50.000	50.000
Implementatie (aanschaf tool, abonnement 20 medewerkers en online leeromgeving)	-		24.000	24.000	24.000
Totaal benodigd budget		50.000	74.000	74.000	74.000

Maatschappelijke impact

Deze maatregel draagt positief bij aan het verbeteren van de positie van inwoners in multi-probleem situaties.

Maatregel 7. Monitoring en sturing

Beschrijving Maatregel

In het afgelopen jaar is hard gewerkt aan het opzetten van een monitor voor het Sociaal Domein. Hierbij is gestreefd om in de monitor verschillende doelgroepen op operationeel-tactisch en strategisch niveau (van uitvoering tot college en gemeenteraad) te bedienen. Er is een dashboard gebouwd in power BI, welke voor de zomer aan de raad en college zijn opgeleverd (zie monitor Sociaal Domein Z/21/018097/D/21/023762) . Dit dashboard biedt inzage in aantallen en kosten voor de Wmo en Jeugd, en biedt basisinformatie over de effectiviteit van de ingezette sturingsmaatregelen. De komende periode moet er worden ingezet op doorontwikkeling van deze dashboards in aansluiting op de landelijke en regionale afspraken over (eenduidige) monitoring en benchmarking. Zie voor de regionale afspraken over monitoring ook de regionale agenda Jeugd, hoofdstuk 6 welke op 23 december 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld (Z/21/030104/D/21/039950). Daarnaast is het belangrijk het datagedreven werken verder te implementeren en borgen op de werkvloer zodat de data nog meer onderdeel wordt van de jaarlijkse P&C cyclus. Tot slot is het van belang om het prognosemodel door te ontwikkelen zodat nog beter op basis van voorspellende waarden uit de monitor (zoals duur, intensiteit en soort afgegeven indicaties, impact sturingsmaatregelen en impact bevolkingsgroei) nog nauwkeuriger prognoses kunnen worden opgesteld.

Doel

1. Doorontwikkeling dashboards aansluitend op landelijke en regionale afspraken. Doorontwikkleing van de lokale dashboards leidt tot betere aansturing op de regionale dashboards waardoor betere monitoring en sturing kan plaatsvinden.
2. Doorontwikkeling van het monitoren van de sturingsmaatregelen en de relevante indicatoren hiervoor
3. Verdere implementatie en borging datagedreven werken in de organisatie
4. Doorontwikkeling van het prognosemodel

Effect maatregel (financieel en inhoudelijk)

1. Beter en eerder zicht op relevante cijfers op basis waarvan tijdig kan worden ingegrepen en kosten beter beheersbaar blijven
2. Goede aansluiting op de op grond van de regionale agenda Jeugd te ontwikkelen dashboards waardoor lokaal optimaal gebruik kan worden gemaakt van de regionale ontwikkelingen en vice versa.

Financiële onderbouwing benodigde investering

Op basis van de nadere uitwerking van de overige maatregelen en aanvullende afspraken over monitoring worden de kosten in de volgende jaren in de 2^e tranche impuls Jeugd/Wmo meegenomen.

Uitsplitsing benodigd budget	Structureel/incidenteel	2022	2023	2024	2025
Inhuur van extern bureau BMC, op basis van offertetraject en uitgebrachte offerte	Incidenteel	26.000	--	--	--
Ontwikkelkosten bouw dashboards en onderhoud dashboards		Via regulier budget	--	--	--
Implementatie datagedreven werken		4.000	PM	PM	PM
Onvoorzien	-	10.000	PM	PM	PM
Totaal benodigd budget		40.000			

Maatschappelijke impact

Deze maatregel heeft geen directe impact op inwoners.

Maatregel 8. Voorbereiding, implementatie en uitvoering

Beschrijving Maatregel

De uitwerking van de hervormingsagenda vanuit het Rijk vraagt om zorgvuldige voorbereiding en vervolgens implementatie van deze nieuwe maatregelen, zowel lokaal als regionaal en zowel intern als extern.

Extern

Het is van belang zowel vooraf als na de invoering van de maatregelen te kijken naar de impact van de uitwerking van de maatregelen op de leefwereld van de jeugdigen en gezinnen. Dit is in lijn met de op 7 december 2021 in de Tweede Kamer aangenomen motie 'Uitvoeringstoets en leefwereldtoets'¹³. Om dit te bewerkstelligen zal in onze gemeente onder andere worden ingezet op de ontwikkeling van meer jongerenparticipatie.

Intern

Ook is er budget nodig voor de uiteindelijke uitvoering van de maatregelen in de organisatie. Het betreft hier bijvoorbeeld het opstellen en aanpassen van procesplaten (werkprocessen) en werkinstructies. Maar ook monitoring en bijsturing, intensivering van de regionale samenwerking en uitwerken in invoeren van landelijk gemaakt beleid (bijvoorbeeld de aanpassingen aan de Jeugdwet die voorbereid worden) vallen hieronder.

De hiervoor genoemde werkzaamheden zijn extra ten opzichte van de regulier beschikbare uren bij het beleidsteam, maar vooral bij de uitvoering (Woerden Wijzer). Door dit inzichtelijk te maken en bij te houden kunnen vervolgens de (nieuwe) werkprocessen ook efficiënter worden ingericht. Bijvoorbeeld wanneer het gaat om de toegang/aanmelding van inwoners, afspraken met aanbieders en het monitoren van de effectiviteit van de ingezette zorg- en ondersteuning door aanbieders.

Doel en effect maatregel

1. Zorgvuldige voorbereiding, implementatie en uitvoering van de nieuwe taken en sturingsmaatregelen die vanuit het Rijk op de gemeente afkomen en borging hiervan in de praktijk. Hierdoor kan de gemeente voldoen aan de opgelegde resultaatverplichtingen vanuit het Rijk in de nog op te stellen hervormingsagenda Jeugd.

¹³ Kamerstukken II 2020/21, 35925 XVI, nr. 131

Financiële onderbouwing benodigde investering

Het betreft de personele kosten voor de voorbereiding, implementatie en uitvoering van alle maatregelen vanuit de impuls Jeugd/Wmo, dus zowel voor de 1e als 2e tranche.

Uitsplitsing benodigd budget	Structureel/incidenteel	2022	2023	2024	2025
Inzet extra capaciteit 0,15 fte opstellen en invoeren jongerenparticipatie	Incidenteel	13.000	13.000		
Inzet begeleider jongerenparticipatie 0,2 fte	Structureel	17.000	17.000	17.000	17.000
Inzet extra beleidscapaciteit 0,38 fte voorbereiding en implementatie (€ 83.000 p.j. beleidsadviseur A)	Incidenteel	17.000	17.000		
Inzet extra capaciteit 0,67 fte Woerden Wijzer voor implementatie, uitvoering, monitoring en bijsturing extra maatregelen (€ 75.000 voor 1 fte)	Structureel	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal benodigd budget		97.000	97.000	67.000	67.000

Maatschappelijke impact

Juist door de inzet van o.a. jongerenparticipatie komt er beter zicht op de impact van de uitwerking van de maatregelen op de leefwereld van de jeugdigen en gezinnen. Deze maatregel heeft dus een positieve maatschappelijke impact en monitort de impact voor de overige maatregelen.